

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЮТАЗЫ РАЙОН СОВЕТЫ
(IV чакырылыш)

КАРАР

IV чакырылыш чираттан тыш утырышы

2021 елның 17 февралә

№30

Урыссу ш.т.п.

Татарстан Республикасы
Ютазы район Советы
регламентын раслау турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрәндәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законга, «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрәндәгә 273-ФЗ номерлы Федераль законга, «Норматив хокукий актларның һәм норматив хокукий актлар проектларының коррупциягә каршы экспертизасы турында» 2009 елның 17 июлендәгә 172-ФЗ номерлы Федераль законга, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәгә 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законына, Татарстан Республикасы Ютазы районы Советының 2020 елның 28 апрелендәгә 18 номерлы карары белән кабул ителгән «Татарстан Республикасының Ютазы муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставына ярашлы, «Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы районы Советы карар кабул итте:

1. Татарстан Республикасы Ютазы район Советы регламентын яңа редакциядә кушымта нигезендә расларга.

2. Татарстан Республикасы Ютазы район Советының 2020 елның 04 декабрәндәгә 20 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Ютазы район Советы Регламенты үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасының хокукий мәгълүмат рәсми порталында <http://pravo.tatarstan.ru/> адресы буенча бастырып чыгарырга һәм Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы сайтында Татарстан Республикасы Дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнарының «Рәсми Татарстан Республикасы» Бердәм Порталы составында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә <http://jutaza.tatarstan.ru/> адресы буенча урнаштырырга.

4. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

5. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының законлылык, регламент һәм Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы жирлекләре Советлары белән үзара хезмәттәшлек буенча даими комиссиягә йөкләргә.

Татарстан Республикасы Ютазы
муниципаль районы Башлыгы -
Татарстан Республикасы
Ютазы район Советы Рәисе

А. Ә. Шәфигуллин

Татарстан Республикасы
Ютазы районы Советының
“17” февраль 2021 ел №__30__
карары белән расланды

**Татарстан Республикасы
Ютазы район Советы
регламенты**

1 бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1 статья.

Өлеге Регламент федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары һәм Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Уставы (алга таба - район Уставы) нигезендә Татарстан Республикасы Ютазы район Советының (алга таба - район Советы) эшчәнлек тәртибен билгели.

2 статья.

Район Советы эшчәнлеге Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы коллектив, ирекле һәм эшлекле фикер алышу һәм мәсьәләләрне район Советы һәм Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Башкарма комитеты (алга таба - районның Башкарма комитеты) арасында хәбәрдарлык, законлылык һәм компетенцияләрне чикләү һәм Татарстан Республикасы Ютазы район Советы халкы алдында җаваплылык һәм хисап тоту нигезендә гамәлгә ашырыла.

3 статья.

1. Район Советы эшенең төп рәвеше - аның утырышлары.
2. Район Советы утырышлары ачык һәм хәбәрдарлыкта уздырыла.
3. Район Советы ябык утырышны уздыру турында карар кабул итәргә мөмкин. Мондый утырышның кирәклегенә турында фикер алышулар ачылырга мөмкин.

4 статья.

Район Советы компетенциясенә кертелгән мәсьәләләрне алдан карау һәм эзерләү өчен депутатлар арасынан, муниципаль район Башлыгы - район Советы рәисе (алга таба - район Башлыгы) һәм аның урынбасарынан тыш, муниципаль район Советы эшчәнлегенә төп юнәлешләре буенча даими яисә вакытлыча комитетлар, комиссияләр төзелергә яисә күрсәтелгән мәсьәләләрне эзерләү өчен җаваплы депутатлар билгеләнергә мөмкин. Депутат ике даими комиссиядән артык эшләргә хокуклы түгел.

5 статья.

Район Советы, аның даими яисә вакытлыча комитетлары, комиссияләре, район Советы депутатлары, район башлыгы урынбасары һәм район Советы аппараты турында нигезләмә нигезендә район Советы аппараты эшчәнлеген хокукый, оештыру, документаль, мәгълүмати, матди-техник яктан тәэмин итүне гамәлгә ашыра.

2 бүлек. РАЙОН СОВЕТЫ ДЕПУТАТЫ

6 статья.

1. Район Советы депутаты эшчәнлеге рәвешләре түбәндәгеләр:

- 1) район Советы утырышларында катнашу;
- 2) даими яисә вакытлыча комитетлар, район Советы комиссияләре эшендә катнашу;
- 3) федераль дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары вазыйфаи затларына, оештыру-хокукый рәвешләренә бәйсез рәвештә оешмалар житәкчеләренә, муниципаль район карамагындагы мәсьәләләр буенча ижтимагый берләшмәләргә мөрәжәгать ;
- 4) норматив хокукый акт проектының кертү;
- 5) депутат соратуының кертү;
- 6) район Советы кабул итә торган муниципаль хокукый актлар проектларын эшләүдә катнашу;
- 7) Татарстан Республикасы Дәүләт Советына закон чыгару инициативасы тәртибдә район Советы тарафыннан кертелә торган Татарстан Республикасы законнары проектларын эшләүдә катнашу;
- 8) район халкы белән очрашулар, аларның мөрәжәгатьләре белән эшләү, вәкиле булган жирлек халкына район жирле үзидарә органнары эшчәнлеге һәм үз эшчәнлеге турында мәгълүмат бирү;
- 9) жирле референдумнары, гавами тыңлауларны, жылышларны, конференцияләренә һәм гражданның сораштыруларын оештыруда һәм уздыруда катнашу;
- 10) территорияль ижтимагый үзидарәне оештыруда катнашу.

2. Район Советы депутаты үз эшчәнлеген федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында һәм район Уставында каралган башка рәвешләрдә дә гамәлгә ашырырга мөмкин.

7 статья.

1. Район Советы депутаты район Советы, даими яисә вакытлы комитетлар, район Советы әгъзалары булган барлык мәсьәләләр буенча хәлиткеч тавыш хокукына ия.

2. Депутат район Советының барлык утырышларында, даими яисә вакытлы комитетларда, һәм район Советы комиссияләрендә катнашырга тиеш.

3. Район Советы утырышларында яки даими яисә вакытлы комитетларда, һәм район Советы комиссияләре утырышларында катнашу мөмкинлеге булмаганда, депутат бу хакта алдан ук район Советына, даими яисә вакытлы комитетлар рәисләренә һәм район Советы комиссияләренә яисә даими, яисә вакытлы комитетлар секретариатына һәм район Советы комиссияләренә хәбәр итә.

4. Депутат түбәндәгеләргә хокукы:

- 1) даими яисә вакытлыча комитетларга, район Советы комиссияләренә һәм район Советында тиешле вазыйфаларга сайларга һәм сайланьрга;
- 2) район Советын карау өчен сораулар тәкъдим итәргә;
- 3) район Советы тарафыннан төзелә торган органнар һәм район Советы тарафыннан сайлана торган (билгеләнә торган, килештерелә торган) вазыйфаи затлар кандидатуралары мәсьәләләре буенча фикер әйтәргә;
- 4) хокукый ижат инициативасын гамәлгә ашыру тәртибдә район Советының хокукый актлары проектларын кертәргә;

5) көн тәртібе, карау тәртібе һәм тикшерелә торган мәсьәләләрнең асылы буенча тәкъдимнәр һәм искәrmәләр кертергә, район Советы карарлары проектларына төзәтмәләр кертергә;

6) район Советы утырышында теләсә кайсы органның яисә район Советы карамагындагы вазыйфаи затның чираттан тыш хисабын яисә мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертергә;

7) әлеге Регламентта билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;

8) үз тәкъдимнәрен нигезләп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, белешмәләр бирергә;

9) район Советы утырышларында, аның фикеренчә, гражданның иҗтимагый әһәмияткә ия булган мәрәжәгәтләрен игълан итәргә;

10) район Советы утырышларының беркетмәләре белән танышырга.

5. Район Советы утырышында депутат әйткән тәкъдимнәр һәм искәrmәләр район Советы карары проектын эшләп бетергәндә тиешле даими яисә вакытлы комитетлар, район Советы комиссияләре тарафыннан карала һәм тикшерелә.

8 статья.

Район Советы депутаты законнарда, район Уставында һәм әлеге Регламентта күрсәтелгән башка хокуклардан файдалана.

9 статья.

Район Советы депутаты район халкыннан килгән тәкъдимнәрне, гаризаларны, шикәятләренә карый, үз вәкаләтләре чикләрендә, аларда булган сорауларны вакытында, дәрәс, хәл итүгә ярдәм итә, җирлектә яшәүчеләрне кабул итүне алып бара, җәмәгәтчелек фикерен өйрәнә, җирле үзидарәнең тиешле органнарына, ә кирәк булганда - дөүләт һәм иҗтимагый органнарда тәкъдимнәр кертә.

10 статья.

Район башлыгы, район Советы депутатына үзенең сайлау округы территориясендә үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен җирлек кешеләре белән очрашуларын оештыруда ярдәм итә.

11 статья.

Район Советы депутаты сайлаучылар алдында үз эше турында елына кимендә бер тапкыр хисап тотта һәм район Советының эше турында даими рәвештә мәгълүмат бирә, шулай ук аена кимендә бер тапкыр сайлаучыларны кабул итә.

Район Советы депутаты сайлаучылар алдында, алар белән очрашканда, шулай ук массакүләм мәгълүмат чаралары аша үз эше турында хисап тотта.

3 бүлек. РАЙОН БАШЛЫГЫ. РАЙОН БАШЛЫГЫ УРЫНБАСАРЫ

12 статья.

Район башлыгы район Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча түбәндәгеләрне эшли:

1) район Советы эшен оештыра, район Советы утырышларын җыя һәм аларда рәислек итә;

2) дөүләт хакимиятенең федераль органнары, Татарстан Республикасы дөүләт хакимияте органнары, җирле үзидарә органнары, гражданның һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә район Советын тәкъдим итә;

3) үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыруда район Советы депутатларына ярдәм итә;

- 4) даими яисә вакытлыча комитетларның, район Советы комиссияләренә эшчәнлеген координацияли;
- 5) район Советының даими яисә вакытлыча комитетларына, комиссияләренә йөкләмәләр бирә;
- 6) район Советы эшендә хәбәрдарлыкны тәэмин итә;
- 7) район Советы аппараты структурасын район Советына раслауга тәкъдим итә;
- 8) район Советы аппараты эшенә җитәкчелек итә;
- 9) район Советында гражданның кабул итә, аларның мөрәҗәгатьләрен, гаризаларын һәм шикаятьләрен карый;
- 10) район Советы исемнән судка җибәрелә торган документларга (шул исәптән дөгва белдерүләренә, ышанычнамәләренә һәм башка документларга) имза сала;
- 11) федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, муниципаль район уставында һәм әлегә Регламентта каралган башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

13 статья.

1. Район Башлыгы район Советы депутатлары арасынан яңа сайланган район Советының беренче утырышында яшерен тавыш бирү юлы белән район Советы вәкаләтләре срогына, әгәр район Советы тавыш бирүнең башка тәртибен билгеләмәсә, сайлана.

2. Район Башлыгын сайлау, район Советы депутатлары тәкъдим иткән кандидатлар арасынан, шул исәптән район халкының, иҗтимагый берләшмәләренә, Татарстан Республикасы Президентының тәкъдимнәре нигезендә гамәлгә ашырыла.

3. Район башлыгы вазыйфасына сайлану өчен күрсәтелгән депутат үз кандидатурасын кире кагу турында белдерергә хокуклы.

14 статья.

1. Үз кандидатурасын кире кагучылардан тыш, район Башлыгы вазыйфасына сайлану өчен тәкъдим ителгән барлык кандидатуралар буенча фикер алышу уздырыла. Фикер алышу барышында кандидатлар алда торган эшчәнлек программасы белән чыгыш ясыйлар һәм депутатлар сорауларына җавап бирәләр. Һәр депутат үзе тәкъдим иткән программа турында үз фикерен әйтәргә, тәкъдим иткән кандидатураны хупларга яки каршы агитацияләргә хокуклы.

2. Район башлыгы вазыйфасына сайлау өчен тәкъдим ителгән кандидатуралар тикшерелгәннән соң, үз кандидатураларын кире кагучылардан тыш, әгәр район Советы тавыш бирүнең башка тәртибен билгеләмәсә, яшерен тавыш бирү өчен бюллетеньгә кертелә. Һәр депутат бер кандидат өчен генә тавыш бирә ала.

3. Әгәр аны сайлау өчен район Советы депутатларының билгеләнгән санынан яртысыннан артыгы тавыш бирсә, кандидат район башлыгы вазыйфасына сайланган дип санала.

4. Әгәр район Башлыгы вазыйфасына кандидатларның берсе дә депутатларның тавышын сайлау өчен таләп ителгән тавышларны җыймаса, кандидатларны кабат күрсәтү уздырыла. Шул ук вакытта элегрәк күрсәтелгән кандидатларны күрсәтү рөхсәт ителә.

5. Әгәр район Башлыгы вазыйфасына икедән артык кандидат тәкъдим ителгән булса, аларның берсе дә депутатлар сайлау өчен таләп ителә торган тавышлар санын җыймаган булса, район Советы утырышында катнашучылар санынан күпчелек тавыш белән кабул ителгән карар буенча иң күп тавыш җыйган ике кандидатура буенча тавыш бирүнең икенче туры уздырыла. Әгәр икенче

турда район Башлығы сайланмаган булса, район Башлығы вазыйфасына кандидатлар күрсәтү процедурасы кабатлана.

15 статья.

1. Район башлығы тәкъдиме белән муниципаль район Советы депутатлары арасыннан район башлығы урынбасары вазифасы даими (штат) яисә даими булмаган (штаттан тыш) нигездә сайлана.

2. Район Советы депутаты, әгәр аны сайлау өчен район Советы депутатларының билгеләнгән санының яртысыннан күбрәге тавыш бирсә, район башлығы урынбасары сайланган булып санала.

3. Район башлығы урынбасары әлеге Регламентта билгеләнгән вазыйфаларны бүлү нигезендә вазыйфаларны үти, район башлығының йөкләмәләрен үти, ә ул вакытлыча (авыруы сәбәпле, яисә отпускка бәйлә) булмаган яисә үз бурычларын үтәү мөмкин булмаган яисә вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату сәбәпле ул булмаган очракта, район башлығының вазыйфаларын вакытлыча үти.

4. Район башлығы урынбасарының вәкаләтләре муниципаль район Уставында каралган нигезләрдә вакытыннан алда туктатыла.

5. Район башлығы урынбасары район Советы инициативасы буенча кабул ителә торган яисә депутатлар төркеме таләбе буенча район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән бере санында район Советы карары буенча вазыйфасыннан теләсә кайсы вакытта чакыртып алынырга мөмкин. Район башлығы урынбасарын чакыртып алу турындагы карар район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

4 бүлек . РАЙОН СОВЕТЫНЫҢ ДАИМИ, ВАКЫТЛЫЧА КОМИТЕТЛАРЫ, КОМИССИЯЛӘР

16 статья.

1. Район Советы, депутатлар арасыннан үз вәкаләтләре чорына район Советы карамагына караган мәсьәләләренә алдан карау һәм эзерләү өчен район Советы комиссиясен төзи.

2. Район Советының комиссияләре үз компетенцияләренә кертелгән мәсьәләләр буенча :

1) район Советы карары проекты буенча бәяләмә эзерлиләр;

2) районны, район бюджетын үстерү планнары һәм программалары проектларын эшләүдә катнашалар, алар буенча үз кисәтүләрен һәм тәкъдимнәрен кертәләр;

3) район Советы, район башлығы кушуы буенча яисә үз инициативалары белән район Советы комиссияләре эшчәнлегә өлкәсенә кагылышлы мәсьәләләренә эзерлиләр, алар буенча район Советының хокукый актлары проектларын эзерлиләр;

4) үз компетенцияләре чикләрендә район Советының хокукый актларын үтәүне тикшереп торалар, әлеге мәсьәләләр буенча тиешле органнарның һәм җирле үзидарәненң вазыйфаи затларының докладларын һәм хисапларын тыңлыйлар;

5) район Советы утырышында карау өчен документлар проектларын эзерлиләр;

6) җирле әһәмияттәге аеруча мөһим мәсьәләләренә халык фикер алышуына чыгару яисә гавами тыңлаулар, җәмәгать фикер алышулары турында район Советына яисә район башлығына тәкъдимнәр белән мөрәҗәгать итәләр;

7) әлеге Регламентта каралган тәртиптә район Советының чираттан тыш утырышын чакыру турында тәкъдимнәр кертәләр;

8) муниципаль район Уставында һәм әлеге Регламентта каралган башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыралар.

17 статья.

1. Район Советы комиссияләре район Советы рәисләре һәм комиссияләре әгъзалары составында район Советы депутатлары тарафыннан сайлана.

2. Район Советының 3 тән ким һәм 5 тән артык депутаты була алмый торган комиссияләрнең саны район Советы депутатлары тәкъдимнән исәпкә алып, яңа төзелгән район Советының беренче утырышында билгеләнә.

3. Район Советы комиссияләрен сайлаганда тавыш бирү тулаем состав буенча уздырыла.

4. Район Советы комиссияләре рәисләре альтернатив нигездә сайланалар. Район Советы комиссиясе рәисе вазыйфасына кандидатуралар аның утырышында алдан каралырга тиеш.

5. Район Советы комиссияләре әгъзалары арасыннан район Советы комиссияләре рәисе урынбасарын сайлый, аның кандидатурасын район Советы комиссиясе рәисе фикер алышу өчен кертә.

6. Район Советы депутаты район Советының ике комиссиясе әгъзасы булырга мөмкин.

18 статья.

1. Район Советы комиссиясе рәисе район Советы утырышында район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән сайлана.

2. Район Советы комиссиясе рәисе:

1) район Советы комиссиясе эшчәнлеген оештыруны гамәлгә ашыра;

2) район Советы комиссиясе утырышы көн тәртибен һәм чакырылган затлар исемлеген төзи;

3) район Советы комиссиясе утырышларын алып бара;

4) район Советының башка комиссияләре, район Башлыгы, предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар, массакүләм мәгълүмат чаралары белән үзара мөнәсәбәтләрдә район Советы комиссиясен тәкъдим итә;

5) район Советы комиссиясе карарларына кул куя;

6) әлеге Регламентта каралган башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

19 статья.

Район Советы комиссияләре әгъзалары итеп район Башлыгы, район Башлыгы урынбасары сайлана алмый.

20 статья.

1. Әгәр район Советы комиссиясе составының кимендә өчтән икесе катнашса, район Советы комиссиясе утырышы тулы хокуклы була.

2. Район Советы комиссияләре карары район Советы комиссиясе әгъзаларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

3. Район Советының берничә комиссиясе уртак утырышлар уздырганда карар район Советының һәр комиссиясе әгъзаларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

21 статья.

Район Советы комиссияләре үз эшләренә җирле үзидарә органнары вәкилләрен, шул исәптән район Башкарма комитетының структур бүлекчәләрен, дөүләт органнарын, ижтимагый оешмаларны, экспертларны, белгечләренә жәлеп итәргә хокуклы.

22 статья.

Район Советы комиссиясе утырышында киңәш бирү тавышы хокукы белән район Советы депутатлары катнаша ала.

23 статья.

1. Район Советы кирәк булганда, район Советының даими яисә вакытлы комитетларын төзи ала.

2. Даими яисә вакытлыча комитетларның бурычлары, вәкаләтләре һәм эшчәнлек сроклары алар төзелгәндә район Советы тарафыннан билгеләнә. Даими яисә вакытлыча комитетлар район Советы депутатларының һәм даими яисә вакытлы комитетларның рәисләре составындагы депутатлар арасынан район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән төзелә.

24 статья.

1. Район Советының даими яки вакытлы комитеты үзенең эш нәтижеләре буенча район Советына мәсьәләнең асылы буенча төзелгән докладны тәкъдим итә. Аерым фикере булган район Советының даими яисә вакытлы комитеты әгъзалары аны район Советы утырышында игълан итәргә хокуклы. Район Советы, район Советының даими яисә вакытлы комитеты доклады буенча карар кабул итә ала.

2. Даими комитет район Советы вәкаләтләре чорына депутатлар арасынан төзелә, ә вакытлыча комитет үзенә йөкләнгән бурычларны үтәгәннән соң яисә район Советы карары буенча вакытыннан алда үз эшчәнлеген туктата.

5 бүлек. РАЙОН СОВЕТЫНЫҢ ЭШ ТӘРТИБЕ ҺӘМ РАЙОН СОВЕТЫ ДЕПУТАТЛАРЫ БУЛМАГАН ЗАТЛАРНЫҢ РАЙОН СОВЕТЫ УТЫРЫШЛАРЫНДА КАТНАШУ ТӘРТИБЕ

25 статья.

1. Яңа чакырылыш район Советы беренче утырышка район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән икесе сайланганнан соң ун көннән дә соңга калмыйча жыела. Район Советының сайлаулардан соң беренче утырышы район Башлыгы, ә ул булмаса - муниципаль районның сайлау комиссиясе тарафыннан чакырыла.

2. Сайлаулардан соң яңа район башлыгы сайланганчы район Советының беренче утырышын район Советының өлкән депутаты ача һәм алып бара.

26 статья.

1. Район Советының эш тәртибе район Уставы һәм әлеге Регламент белән билгеләнә.

2. Район Советы эшенең төп рәвеше булып аның район Советы компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр хәл ителә торган утырышлары тора.

3. Район Советы утырышлары, әгәр анда район Советының сайланган депутатлары санының кимендә 50 проценты катнашса, тулы хокуклы.

4. Район Советының чираттагы утырышлары кирәк булган саен, әмма кимендә өч айга бер тапкыр уздырыла. Чираттан тыш утырышлар район Башлыгы яки район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән бере инициативасы белән чакырыла.

5. Район Советы утырышлары район башлыгы тарафыннан чакырыла. Район Советы депутатларына һәм чакырылган затларга чираттагы утырышның вакыты, урыны һәм көн тәртибе турында биш көннән дә соңга калмыйча алдан, ә чираттан тыш утырышка - аны үткөрүгә кадәр бер көннән дә соңга калмыйча алдан хәбәр ителә.

6. Район Советының һәр утырышында утырыш беркетмәсе алып барыла. Утырыш беркетмәсенә утырышны үткәрү датасы, урыны һәм вакыты турында белешмәләр кертелә, карала торган барлык мәсьәләләр күчерелә һәм тавыш бирү нәтижәләре күрсәтелгән барлык кабул ителгән карарлар теркәлә. Район башлыгы район Советы утырышы беркетмәсенә имза салганнан соң, аның белән муниципаль районның теләсә кайсы кешесә таныша ала.

7. Район Советы утырышларында һәр депутат бер тавышка ия. Район Советы депутаты тавыш бирү хокукын шәхсән үзе гамәлгә ашыра. Муниципаль район Советы утырышларында тавыш бирү ачык (шул исәптән исемле) һәм яшерен булырга мөмкин. Тавыш бирүнең һәр төрен куллану очраklары район Уставы, әлеге Регламент белән билгеләнә.

27 статья.

1. Район Советы утырышлары муниципаль район флагы һәм гербы урнашкан жиһазландырылган залларда уздырыла.

2. Район Советының утырышлар залында район Башкарма комитеты, массакуләм мәгълүмат чаралары вәкилләре өчен махсус билгеләнгән урыннар билгеләнә.

3. Массакуләм мәгълүмат чаралары тәкъдим итү буенча район Советы шушы массакуләм мәгълүмат чараларын район Советында тәкъдим итүче журналистларга аккредитация үткәрә.

4. Район Советы аккредитацияләнгән журналистларны район Советы эше турында мәгълүмат һәм материаллар белән тәмин итә.

28 статья.

1. Гражданныр (физик затлар), шул исәптән оешмалар (юридик затлар), ижтимагый берләшмәләр, дәүләт органнары һәм жириле үзидарә органнары вәкилләре, шулай ук алар тарафыннан вәкаләтләр бирелгән затлар, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, район Уставы тарафыннан вәкаләт бирелгән башка вазыйфаи затлар һәм массакуләм мәгълүмат чаралары вәкилләре район Советының һәм аның органнарының ачык утырышларында катнашырга хокуклы.

2. Гражданныр (физик затлар), оешмалар (юридик затлар), ижтимагый берләшмәләр, дәүләт органнары һәм жириле үзидарә органнары вәкилләре, шулай ук алар тарафыннан вәкаләтләр бирелгән затлар, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, район Уставы, һәм массакуләм мәгълүмат чаралары вәкилләре өчен район Советының һәм аның органнарының ачык утырышларында катнашучылар һәм массакуләм мәгълүмат чаралары вәкилләре өчен район Советының утырышлар залында аерым урыннар билгеләнә.

3. Район Советы һәм Башкарма комитеты хезмәткәрләре район Советы карамагындагы мәсьәләләрне караганда, ачык утырышларда район Советы рәисе белән алдан килешеп тормыйча гына катнашырга хокуклы.

4. Әгәр әлеге тәкъдим депутатларның гомуми саныннан абсолют күпчелеге тарафыннан кабул ителсә, район Советы жириле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары утырышында катнашуны таләп итәргә хокуклы. Жириле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары катнашуы турындагы таләп утырышка кадәр өч көннән дә соңга калмыйча район Советы рәисе тарафыннан чакырылган вазыйфаи зат утырышны уздыру вакытын, урынын, шулай ук күрсәтелгән вазыйфаи затның район Советы утырышына чакырылуы турындагы мәсьәлә буенча житкерелә.

Жириле үзидарәнең вазыйфаи затының билгеләнгән вакытта нигезле сәбәпләрсез район Советы утырышына соңгысының таләбе буенча килмәве гамәлдәге законнарда билгеләнгән жаваплылыкка китерә.

5. Район Советы рәисе утырыш башланыр алдыннан утырышта катнашучы район Советы депутатлары булмаган затлар турында хәбәр итә.

6. Район Советы утырышына чакырылган затлар өчен район Советы утырышы залында аерым урыннар бүленә.

7. Чакырылган һәм утырышта катнашучы затлар район Советы эшенә тыкшынырга (чыгыш ясарга, белдерүләр ясарга, хуплау яисә канәгатьсезлек белдерергә) хокуклы түгел.

8. Район Советы карары буенча чакырылганнарга әлеге Регламент нигезендә чыгыш ясау өчен сүз бирелергә мөмкин. Чыгыш ясау өчен сүз район Советы утырышына район Советының соңгы таләбе һәм махсус карарыннан башка килгән жирле үзидарә органының вазыйфаи затына бирелә.

9. Район Советы депутаты булып тормаган зат тәртип бозган очракта, район Советы рәисе карары буенча утырыш залыннан бер тапкыр кисәтүдән соң чыгарылырга мөмкин.

10. Гражданның (физик затлар), шул исәптән оешмаларга (юридик затлар), иҗтимагый берләшмәләргә, дөүләт органнары һәм жирле үзидарә органнары вәкилләре, массакуләм мәгълүмат чаралары вәкилләре район Советы эше, аның киләчәк утырышларының вакыты һәм урыны турында һәм кабул ителгән карарлар хакында массакуләм мәгълүмат чаралары аша хәбәр ителә.

29 статья.

1. Район Советы утырышына килгән депутатларны теркәү район Советы утырышы ачылырга бер сәгать кала башлана.

2. Депутатларны теркәүне район Советы аппараты, ә район Советы утырышы ачылганнан соң секретариат оештыра.

30 статья.

1. Утырышларны район Башлыгы алып бара, ә ул булмаганда - район башлыгы урынбасары. Район Башлыгы яки аның урынбасары район Советы утырышында булмаса, район Советы утырышта вакытлыча рәислек итүче депутатны үз составыннан сайлый.

2. Район Советы утырышында рәислек итүче:

1) утырышларны ача һәм яба;

2) депутатларга утырышка чакырылучыларның составы турында хәбәр итә;

3) район Советы утырышларын алып бара, әлеге утырышта Регламентны һәм һәм расланган утырыш эше тәртибен үтәүне тәэмин итә;

4) утырышта кворум булуын тикшереп тора;

5) докладлар һәм чыгышлар өчен сүз бирә;

6) район Советы карарлары проектларын, утырышта карала торган мәсьәләләр буенча депутатларның тәкъдимнәрен тавыш бирүгә куя, аларны тавыш бирүгә кую эзлеклелеген һәм тавыш бирү нәтижәләрен игълан итә;

7) депутатларның секретариаттан кәргән гаризаларын, белешмәләрен, тәкъдимнәрен һәм кисәтүләрен игълан итә;

8) утырыш залында тәртип тәэмин итә;

9) карала торган мәсьәләләр буенча яклар позицияләренең якынаюына, үзара хезмәттәшлеккә ярдәм итә;

10) фикер алышулар барышында, кирәк булганда тиешле аңлатмалар биреп, фикер алышу буенча төрле фикерләр ачыклауны тәэмин итә; утырыш барышында барлыкка килә торган башка мәсьәләләренә чишү һәм каршылыкларны бетерү максатларында консультацияләр уздыруны оештыра;

11) кирәк булганда, депутатлар, комиссияләр белән консультацияләр уздыра, каршылыкларны бетерү максатыннан вакытлы комиссияләр эшен оештыра;

12) район Советы утырышында район Советы секретариаты һәм аппараты эшен оештыра.

3. Рәислек итүче фикер алышына торган мәсьәләләрнең асылы буенча башка депутатлар өчен әлеге Регламентта билгеләнгән вакыттан артык чыгыш ясарга, әгәр алар әлеге Регламент таләпләренә каршы килмәсә, депутатларның чыгышларын өзәргә һәм шәрехләргә хокуклы түгел.

31 статья.

1. Район Советы утырышын ачык тавыш бирү юлы белән үткәргән вакытка район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән район Советы депутатлары арасынан район Советы утырышы секретариаты сайлана.

2. Күрсәтелгән органның персонал составы район Советы комиссияләре рәисләренең фикерләрен һәм тәкъдимнәрен исәпкә алып, район башлыгы тарафыннан кертелә.

3. Район Советы утырышы секретариаты:

1) утырышның беркетмәсен алып баруны оештыра;

2) чыгыш ясаучыларның язмасын секретариатка керү вакытын күрсәтеп алып бара, утырышта рәислек итүчегә чыгыш ясау өчен язылучылар турында белешмәләр бирә;

3) депутатларның соратуларын, сорауларын, белешмәләрен, хәбәрләрен, гаризаларын, тәкъдимнәрен һәм депутатларның башка материалларын терки, аларны утырышта рәислек итүчегә, район Советының башка органнарына жиберә;

4) утырышта депутатларга кирәкле материалларны тиражлауны һәм таратуны оештыра;

5) утырышка килгән депутатларны теркәү нәтижәләрен анализлый һәм утырышларында депутатлар булмау сәбәпләре турында район Советына хәбәр итә;

6) тавыш бирү нәтижәләрен теркәп бара;

7) аңлатмалар бирә һәм утырыш барышында барлыкка килгән сораулар буенча депутатларга мөһлүмат бирә;

8) район Советы утырышы беркетмәсен рәсмиләштерә һәм аны район Башлыгына имзага тапшыра;

9) район Советы утырышларында район Советы депутатлары эшчәнлеген тәэмин итү буенча башка функцияләр башкара.

32 статья.

1. Район Советының чираттагы утырышының көн тәртибе һәм эш тәртибе, район Башлыгы тарафыннан район Советының эш һәм карарларын, шулай ук кергән тәкъдимнәренә исәпкә алып, район Советы каравына эзерләнә һәм тапшырыла. Чираттагы утырышның көн тәртибенә сораулар керту инициативасы хокукына район Башлыгы, район Советы депутатлары, аның комиссияләре, район Башкарма комитеты житәкчесе, хокукый ижат инициативасының башка субъектлары ия.

2. Район Советының чираттан тыш утырышларының көн тәртибе аларны үткөрү инициаторлары тарафыннан тәкъдим ителә. Чираттан тыш утырышны үткөрү инициаторлары үзләре тәкъдим иткән мәсьәләне алдан карау кирәклеген, шулай ук әлеге Регламент нигезендә район Советы утырышында карау өчен документларны язма рәвештә тапшырырга тиеш.

3. Район Советы утырышының көн тәртибе һәм эш тәртибе тикшерелә һәм рәислек итүче тәкъдиме буенча утырышта район Советы тарафыннан раслана.

4. Район Советы утырышының көн тәртибенә һәм эш тәртибенә тәкъдимнәр һәм искәртмәләр район Советы депутатлары тарафыннан утырыш секретариатына язмача рәвештә тапшырыла йә алар чыгышларында бәян ителә.

Язма рәвештә кергән тәкъдимнәр утырышта рәислек итүче тарафыннан аларның керү тәртибе буенча игълан ителә.

5. Көн тәртибендәгә мәсьәләләрне карау тәртибе, чираттагы мәсьәләне карауга күчү яки алдагы, әмма хәл ителмәгән мәсьәләләрнең берсенә кире кайтару утырышта катнашучылар саныннан күпчелек тавыш белән яисә рәислек итүче тарафыннан, депутатларның каршылыклары булмаганда, тавыш бирмичә гамәлгә ашырыла.

6. Район Советы район Советы утырышында расланган көн тәртибендәгә барлык мәсьәләләрне карарга яисә каралмаган мәсьәләләрне киләсе утырышка күчерү турында карар кабул итәргә бурычлы. Кабул ителгән мәсьәләләр, әгәр башка карар район Советы тарафыннан кабул ителмәсә, аларны карау вакыты буенча киләсе утырышның көн тәртибендә өстенлек ала.

33 статья.

1. Район Советы утырышына материаллар утырышка кадәр 2 көннән дә соңга калмыйча депутатларга, район Башкарма комитеты житәкчесенә, хокук ижәт инициативасының башка субъектларына жиберелә.

2. Район бюджеты проектлары, муниципаль районны үстерү планнары һәм программалары, аларның үтөлеше турындагы хисаплар, үзгәрешләр һәм өстәмәләр буенча материаллар утырышка кадәр 3 көннән дә соңга калмыйча алдан жиберелә.

3. Утырышка кадәр кимендә 2 көн кала депутатларга таратылган район Советының норматив хокукий актлары проектлары бу утырышта каралмый.

34 статья.

1. Район Советы утырышлары, кагыйдә буларак, 9 дан 17 сәгатькә кадәр уздырыла. Район Советы утырышының башка вакыты район Башлыгы тарафыннан район Советы утырышын чакыру турында карар кабул ителгәндә билгеләнергә мөмкин. Утырышны уздыру вакытын озайту утырышта рәислек итүче тәкъдиме буенча район Советы тарафыннан кабул ителә.

2. Утырышның көн тәртибе (тәнәфесләрнең вакыты һәм саны) утырыш башында рәислек итүче тәкъдиме буенча район Советы тарафыннан раслана.

3. Утырышта докладлар өчен вакыт, кагыйдә буларак, 30 минут, өстәмә докладлар өчен - 10 минут, карар проектлары буенча фикер алышуларга - 5 минутка кадәр, кабат чыгышлар өчен - 3 минутка кадәр, утырышларны, тавыш бирү мотивлары, алып бару тәртибе буенча чыгышлар өчен, сораулар, тәкъдимнәр, хәбәрләр һәм белешмәләр кертү өчен 1 минутка кадәр бирелә.

4. Билгеләнгән вакыт узгач, рәис бу хакта чыгыш ясаучыны кисәтә, аннары аның чыгышын туктатырга хокуклы.

5. Депутатларның каршы килүләре булмаганда, катнашучы күпчелек депутатларның ризалыгы белән яисә тавыш бирмичә, доклад, өстәмә доклад яисә чыгыш ясау өчен вакытны озайтырга яисә кыскартырга хокуклы.

6. Әгәр заявклар кергән булса, утырышның һәр көне ахырында "Төрлеләр" көне тәртибе мәсьәләсе кысаларында белешмәләр, белдерүләр, мөрәжәгатьләр өчен 30 минут вакыт бирелә. Бу хәбәрләр буенча фикер алышулар ачылмый.

35 статья.

1. Докладтан һәм өстәмә докладтан соң район Советы утырышының көн тәртибе буенча депутатларга докладчыга, өстәмә доклад ясаучыга сораулар бирү мөмкинлегенә бирелә. Сораулар язма рәвештә яки телдән бирелә. Район Советы депутаты өч сорау бирергә мөмкин.

2. Район Советы, кирәк була калса, анда катнашучы депутатлар саныннан күпчелек тавыш белән сорауларны туктату һәм район Советының доклады яисә карары проекты буенча фикер алышуларга күчү турында карар кабул итә.

3. Көн тәртибендәге барлык мәсьәләләр буенча («Төрлеләр»дән тыш) бәхәсләр мәҗбүри рәвештә ачыла.

4. Депутат фикер алышуларда ике тапкырдан да артык чыгыш ясарга хокукы түгел. Өстәмә чыгышка хокук район Советы карары белән генә бирелергә мөмкин. Башка затка чыгыш ясарга хокук бирү рәхсәт ителми.

5. Бәхәсләрне туктату район Советы карары буенча үткөрелә, утырышта ачык тавыш бирү юлы белән анда катнашучы депутатлар саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә. Фикер алышуларны туктату турындагы сорауны куйганда, рәис депутатларга язылучылар саны турында хәбәр итә һәм язылганнарның кайсысы үз чыгышы буенча үз сүзендә нык торун ачыклай. Әгәр депутат, фикер алышулар туктатылуга бәйле рәвештә чыгыш ясау мөмкинлеге булмаса, район Советы утырышы беркетмәсенә теркәү өчен үзенең чыгышын секретариатка тәкъдим итә ала.

6. Фикер алышулар туктатылганнан соң, докладчы һәм өстәмә докладчы 5 минут чикләрендә йомгаклау чыгышына хокукы.

36 статья.

1. Район Советы депутаты, утырышта катнашучы башка зат рәислек итүче аңа сүз биргәннән соң чыгыш ясай.

2. Чыгыш өчен сүз заявкалар керү тәртибендә бирелә. Рәислек итүчегә утырышны алып бару тәртибе буенча кисәтүләр белдерү өчен, шулай ук тавыш бирүгә куелган формулировкаларны төгәлләштерү өчен сүз чираттан тыш бирелә. Шулай ук, белешмәләр, аңлатмалар бирү һәм башка процедура мәсьәләләре буенча чыгыш ясау өчен рәислек итүчегә ташлама ясалырга мөмкин.

3. Район Советы тикшерелә торган сорау буенча чыгышларның чиратын үзгәртەرگә хокукы.

4. Алдан язылмыйча, чираттан тыш чыгыш ясау хокукына район Башлыгы, район Башкарма комитеты җитәкчесе, утырышта рәислек итүче ия.

37 статья.

1. Район Советы утырышында район депутаты үзе сүз алган көн тәртибендәге сорау буенча гына чыгыш ясарга бурычлы. Район Советы депутатлары чыгышларын шәрехләргә, чыгыш ясаучыларга характеристика бирергә беркем дә хокукы түгел.

2. Район Советы утырышында чыгыш ясаучы тупас һәм дәрәс булмаган әйтелмәләргә һәм гамәлләргә юл куймаска, законсыз һәм мәҗбүри гамәлләргә өндәргә тиеш түгел. Әлеге таләпләр бозылганда рәислек итүче мондый әйтелмәләрнең, чакыруларның һәм гамәлләрнең ярамавы турында рәсми кисәтү ясай.

3. Кабат хокук бозганнан соң, рәислек итүче депутат чыгышын бүлдерә. Күрсәтелгән депутат шулай ук район Советы карары белән утырыш дөвамында сүздән мәхрүм ителергә мөмкин, бу карар катнашучы депутатлар саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

4. Әгәр чыгыш ясаучы фикер алышу темасыннан тайпылса, рәис аны фикер алыша торган сорау темасыннан читкә китмәскә өндәргә хокукы.

38 статья.

Район Советы утырышында катнашкан һәм район Советы депутаты булып тормаган зат, аның тәртибе тупас бозылган очракта, район Советы утырышы залыннан рәислек итүче күрсәтмәсе буенча чыгарылырга мөмкин.

39 статья.

1. Район Советының һәр утырышында беркетмә алып барыла.
2. Утырыш беркетмәсендә түбөндәгеләр күрсәтелә:
 - 1) утырышны уздыру датасы, урыны һәм район Советы утырышының тәртип номеры;
 - 2) район Советы депутатларының билгеләнгән саны, утырышта катнашучы район Советы депутатлары саны, аларның фамилиясе, исеме, атасының исеме күрсәтеләп;
 - 3) рәислек итүченең фамилиясе, исеме, атасының исеме, вазыйфасы;
 - 4) район Советы утырышының көн тәртибе мәсьәләләре, район Советы каравына чыгарыла торган һәр сорау буенча чыгыш ясаучы докладчылар, өстәмә докладчылар һәм барлык чыгыш ясаучыларның фамилияләре, инициаллары, вазифалары;
 - 5) тавыш бирү өчен барлык тәкъдимнәрне һәм барлык тавыш бирүләрнең нәтижеләрен әйтеп, хуплап тавыш биргән депутатларның санын күрсәтеп, каршы яисә тоткарланган депутатларның санын, ә исемләп тавыш бирүне уздырганда - шулай ук депутатларның фамилияләрен һәм инициалларын.
3. Беркетмәгә карарлар проектлары һәм тиешле материаллар, чыгышларның текстлары яки бәянамәләре, утырыш барышында депутатлар тарафыннан секретариатка һәм чыгыш ясаучылар тарафыннан тапшырылган һәм район Советы кабул иткән актларның тулы текстлары теркәлә.
4. Район Советы утырышы беркетмәсе район Советы утырышы төмамланганнан соң жиде көн эчендә рәсмиләштерелә, секретариат эгзалары тарафыннан визалана һәм район Башлыгы тарафыннан имзалана.
5. Беркетмә ике нөсхәдә рәсмиләштерелә. Беренчесе билгеләнгән тәртиптә архивка тапшырыла. Беркетмәнең икенче нөсхәсе район Советы аппаратында урнашкан һәм район Советы депутатларына һәм муниципаль район халкына аларның үтенече буенча танышу өчен бирелә.

6 бүлек. ТАВЫШ БИРҮ ҺӘМ КАРАРЛАР КАБУЛ ИТҮ ТӘРТИБЕ

40 статья.

1. Район Советы карарлары, кагыйдә буларак, ачык тавыш бирү юлы белән кабул ителә.
2. Законнарда, район Уставында һәм әлеге Регламентта каралган очрактарда, шулай ук район Советы карары буенча яшерен тавыш бирү уздырыла.
3. Район Советы карары буенча исемләп тавыш бирү үткәрелергә мөмкин. Исемләп тавыш бирү кадрлар соравы буенча үткәрелә алмый.
4. Депутат шәхсән үзе тавыш бирү хокукын гамәлгә ашырырга тиеш. Тавыш бирү вакытында булмаган депутат, тавыш бирү өчен билгеләнгән вакыт узганчы һәм узгач, шул исәптән язма рәвештә үз тавышын бирергә хокуклы түгел.

41 статья.

1. Ачык тавыш бирүне уздырганда тавышларны санауны секретариат алып бара.
2. Тавыш бирү башланыр алдыннан рәис тавыш бирүгә куела торган тәкъдимнәрнең саны турында хәбәр итә, аларның формулировкаларын һәм тавыш бирүгә куела торган эзлеклелеген төгәлләштерә, карар нинди күләмдә тавыш биргәннән соң кабул ителергә мөмкин булуын искәртә.
3. Бер яисә ике тәкъдим буенча тавыш биргәндә, һәр депутат бер тапкыр үз тавышын риза дип йә каршы дип бирергә, шулай ук тавыш бирүдән тыелырга

хокуклы. Әгәр дә аның өчен әлеге Регламент буенча тиешле депутатлар саны тавыш бирсә, тәкъдим кабул ителгән дип санала.

4. Әгәр тавыш бирүгә бер сорау буенча икедән артык тәкъдим чыгарылса, һәр депутат үз тавышын риза дип йә каршы дип бирергә, шулай ук теләсә кайсы тәкъдим буенча тавыш бирүдән тыелырга хокуклы (рейтинг буенча тавыш бирү). Иң күп тавыш жыйган ике тәкъдим, кабат тавыш бирүгә әлеге статьяның өченче өлешендә каралган тәртиптә чыгарыла. Әгәр бу очракта әлеге Регламент буенча карар кабул итү өчен кирәкле тавышлар саны алынмаса, рәислек итүче тәкъдиме буенча яңа карар проектын эшләү өчен депутат килештерү комиссиясе төзелә.

5. Тавыш бирү тәмамланганнан соң, утырышта рәислек итүче аның нәтижеләрен игълан итә. Тавыш бирү нәтижеләре район Советы утырышы беркетмәсенә кертелә.

42 статья.

1. Яшерен тавыш бирүне үткөрү һәм аның нәтижеләрен ачыклау өчен район Советы депутатлар арасынан хисап комиссиясе сайлый. Хисап комиссиясенә кандидатуралары сайланучы органнар составына яисә сайланулы вазыйфаларга күрсәтелгән депутатлар керә алмый.

2. Хисап комиссиясе үз составынан комиссия рәисен һәм секретарен сайлый, бу хакта беркетмә төзелә.

3. Комиссия карарлары аның әгъзаларының күпчелек тавышы белән кабул ителә һәм алар комиссия рәисе һәм секретаре имзалый торган беркетмәләр белән рәсмиләштерелә.

4. Тавыш бирү бюллетеньнәре хисап комиссиясенә үзе билгеләгән рәвештә һәм билгеле бер санда эзерләнә. Бюллетеньнәрдә тавыш бирү өчен кирәкле мәгълүмат булырга тиеш. Карарлар проектлары буенча тавыш бирү бюллетеньнәрендә яисә сайланулы вазыйфага бердәнбер кандидатура булганда «риза» һәм «каршы» сүзләре торырга тиеш.

5. Тавыш бирү вакыты һәм урыны, аны үткөрү тәртибе әлеге Регламент нигезендә хисап комиссиясе тарафыннан билгеләнә һәм комиссия рәисе тарафыннан игълан ителә.

6. Тавыш бирүне уздыру өчен комиссия утырышта катнашучы һәр депутатка тавыш бирү өчен бер бюллетень бирә.

7. Бюллетеньне тутыру бюллетеньдә депутат аңа каршы тавыш бирә торган кандидатның фамилиясен сызып ташлау юлы белән, ә карар проекты (карар варианты) буенча бюллетеньдә йә бер кандидатура - «риза» яки кандидатның тәкъдим ителә торган карарлары яисә фамилиясе янында «каршы» сүзләре каршына билге кую юлы белән башкарыла. "Хуплыйм" сүзен дә, "каршы" сүзен дә, барлык кандидатларның фамилияләрен дә сызып ташлау, шулай ук бюллетеньне тутырмау тавыш бирүдән тыелып калу булып санала.

8. Тавыш бирү бюллетене тавыш бирү кабинасында тутырыла һәм тавыш бирү өчен мөһерләнгән урнага салына.

9. Тавыш бирү тәмамланганнан соң, хисап комиссиясе урнаны ача, гамәлгә яраклы һәм гамәлгә яраксыз бюллетеньнәр санын билгели һәм тәкъдимнәр өчен яисә каршы бирелгән тавышларны санын. Тавышларны санаганда, район Советы депутатлары да катнаша ала.

10. Гамәлгә яраксыз дип билгеләнмәгән формадагы бюллетеньнәр санала, ә вазыйфаи зат сайлаганда - бер вазыйфага ике яисә аннан күбрәк кандидат фамилияләре калган бюллетеньнәр.

11. Яшерен тавыш бирү нәтижеләре турында хисап комиссиясе беркетмә төзи, ул хисап комиссиясенә барлык әгъзалары тарафыннан имзалана һәм район Советы утырышында укыла.

43 статья.

1. Исемләп тавыш бирү район Советы депутатларының билгеләнгән санының кимендә биштән берә таләбе буенча уздырыла.

2. Исемле тавыш бирүне уздыру һәм аның нәтижәләрен билгеләү өчен район Советы депутатлар арасынан хисап комиссиясен сайлай.

3. Район Советы утырышында яшерен тавыш бирү дә һәм исемле тавыш бирү дә үткәрелгән очракта, район Советы аларны оештыруны хисап комиссиясенә бер составына тапшыра ала.

4. Исемлекле тавыш бирү нәтижәләре беркетмәгә кертү өчен секретариатка бирелә һәм район Советы утырышында игълан ителә, шулай ук массакуләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгарыла.

44 статья.

Бер үк мәсьәлә буенча кабат тавыш бирү, район Советының әлеге мәсьәлә буенча карар кабул итү өчен кирәкле күпчелек тавыш белән кабул ителгән карары буенча рәхсәт ителә. Моның өчен нигез булып тавышларны санаганда хаталар, тавыш бирүгә сорау куйганда билгесезлек, әлеге Регламентны башкача бозу торырга мөмкин.

45 статья.

1. Процедура сораулары буенча карарлар, әлеге Регламент белән башкасы билгеләнмәгән булса, район Советы утырышында катнашучылар санынан күпчелек тавыш белән кабул ителә һәм утырыш беркетмәсендә чагылдырыла.

2. Процедураларга түбәндәге сораулар керә:

1) утырышның көн тәртибе проектына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында;

2) утырышның көн тәртибен раслау турында;

3) утырышның көн тәртибен яңа сорау белән тулыландыру турында;

4) район Советы утырышының житәкчесен һәм секретариат әгъзаларын һәм башка органнарын сайлау турында;

5) утырышны берничә этапта уздыру турында;

6) утырышта тәнәфес, аны күчерү яисә ябу турында;

7) чыгыш ясау өчен өстәмә вакыт бирү турында;

8) утырышның көн тәртибе мәсьәләсе буенча фикер алышуларны күчерү яисә туктату турында;

9) утырышның көн тәртибенә күчү (кире кайту) турында;

10) мәсьәләне район Советының тиешле комиссиясе каравына тапшыру турында;

11) фикер алышмыйча тавыш бирү турында;

12) хокукый актлар проектларына төзәтмәләрне кабул итү яисә кире кагу турында;

13) ябык утырышны уздыру турында;

14) утырышта рәислек итүче функцияләрен тапшыру турында;

15) карарлар һәм башка мәсьәләләр проектлары буенча кирәкле белешмәләр һәм бәяләмәләр бирү өчен утырышка тиешле затларны чакыру турында;

16) утырышта катнашучыларга бирелә торган мәгълүматны, белешмәләрне игътибарга алу турында;

17) тавыш бирүне уздыру ысулын үзгәртү турында;

18) өстәмә теркәлү уздыру турында;

19) тавышларны санау турында;

20) район Советы утырышын уздыру вакытын озайту турында;

21) утырышка депутат (депутатлар) мөрәжәгатендәге сорауларга жавап бирү өчен вазыйфаи затны чакыру турында;

22) район Башкарма комитетының үз эшчәнлеге турында чираттан тыш хисап бирүе турында;

23) район Советы утырышында катнашучылар саныннан күпчелек тавыш белән әлеге Регламент нигезендә кабул ителә торган башка мәсьәләләр.

7 бүлек. РАЙОН СОВЕТЫНЫҢ ХОКУКЫЙ АКТЛАРЫ

46 статья.

1. Район Советы, федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында һәм район Уставында билгеләнгән компетенциясе чикләрендә норматив һәм башка хокукый актлар, шулай ук гаризалар, мөрәжәгатьләр, декларацияләр кабул итә.

2. Район Советының норматив хокукый актлары, шулай ук норматив булмаган хокукый актлары карарлар рәвешендә кабул ителә.

3. Район Советының хокукый актлары көн тәртибенә кертелгән сорау кысаларында кабул ителә.

4. Район Советының хокукый актлары, шулай ук район Советы кабул иткән гаризалар, мөрәжәгатьләр, декларацияләргә район Башлыгы тарафыннан кабул ителгән көннән алып өч көн эчендә имза салына һәм ул район Уставында билгеләнгән тәртиптә халыкка житкерелә.

47 статья.

Процедура сораулары буенча район Советы кабул иткән карарлар аерым акт белән рәсмиләштерелми. Күрсәтелгән карарлар район Советы утырышы беркетмәсендә чагыла һәм, кирәк булганда, район башлыгы тарафыннан имзаланган беркетмәдән өземтәләр белән рәсмиләштерелә.

8 бүлек. РАЙОН СОВЕТЫ ТАРАФЫННАН НОРМАТИВ ХОКУКЫЙ АКТЛАРНЫ КАБУЛ ИТҮ ТӘРТИБЕ

48 статья.

1. Норматив хокукый актлар проектлары район Советына район Советы депутатлары, район Башлыгы, район Башкарма комитеты житәкчесе, территориаль иҗтимагый үзидарә органнары, гражданның инициативалы төркемнәре, муниципаль районның контроль-хисап палатасы, муниципаль районның Финанс-бюджет палатасы, муниципаль районның Мөлкәти һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы тарафыннан аларны алып бару сораулары, прокурор, шулай ук хокукый иҗат инициативасының башка субъектлары тарафыннан кертелгән мөмкин. Норматив хокукый актлар проектлары «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Норматив хокукый актларның һәм норматив хокукый актлар проектларының коррупциягә каршы экспертизасы турында» 2009 елның 17 июлендәге 172-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «Россия Федерациясе прокуратурасы турында» 1992 елның 17 гыйнварындагы 2202-1 номерлы Федераль закон нигезендә үткәрелә торган норматив хокукый актлар проектларының коррупциягә каршы экспертизасыннан соң гына район Советы тарафыннан карала.

2. Норматив хокукый акт проектын район Советына керткәндә түбәндәгеләр тапшырылырга тиеш:

1) норматив хокукый акт проектының тексты;
2) элеге норматив хокукый актны кабул итүнең максатчанлыгын нигезлэгән аңлатма;

3) финанс-икътисадыи нигезләү (гамәлгә ашыру жирле бюджеттан матди чыгымнар таләп итә торган норматив хокукый акт проекты кертелгән очракта);

4) элеге проектны кабул итүне таләп итә торган район Советының хокукый актлары исемлеге, гамәлдән чыгару, үзгәртү, өстәмәләр һәм кабул итүләр;

5) норматив хокукый акт проектының коррупциягә каршы бәяләмәсе.

норматив хокукый акты проектында коррупциячел факторлар ачыкланганда, прокурор норматив хокукый акт проектын эзерләгән органга, оешмага яисә вазыйфаи затка проектны үзгәртү турындагы таләпне кертә.

Район Советына жибәрелгән прокурор жавабы актлары район Советының якындагы утырышында һичшиксез каралырга тиеш.

Прокурор жавабы актларын карау нәтижәләре турында прокурорга хәбәр ителә.

3. Район Советының жирле салымнарны һәм жыемнарны билгеләүне, үзгәртүне һәм бетерүне, жирле бюджет акчаларыннан чыгымнарны гамәлгә ашыруны күздә тоткан карарлары проектлары район Советы каравына бары тик район Башкарма комитеты житәкчесе инициативасы белән генә кертелергә мөмкин.

4. Муниципаль хокукый акт проекты һәм аңа кушып бирелә торган материаллар район Башлыгы исеменә язма рәвештә жибәрелә.

49 статья.

1. Муниципаль хокукый акт проекты кергән һәм аңа теркәлә торган материаллар, проект район Советына кергән көнне район Советы аппараты тарафыннан теркәлә.

2. Район башлыгы муниципаль хокукый акт проектын теркәгән көннән алып бер тәүлек эчендә аны аңа теркәп бирелгән материаллар белән бергә аның карамагына тәкъдим ителә торган мәсьәләне карау һәм проект буенча бәяләмәне район Советы аппараты белән берлектә алдан карау һәм эзерләү өчен өчен район Советы комиссиясенә жибәрә.

3. Район башлыгы, комиссия тәкъдимнәрен исәпкә алып, проектны район Советы каравына эзерләү срогын билгели, ул бер айдан артык була алмый.

4. Әгәр муниципаль хокукый актның тәкъдим ителгән проекты элеге Регламент таләпләренә туры килмәсә яисә аның буенча элеге Регламентның 48 статьясында күрсәтелгән кирәкле материаллар тапшырылмаса, мондый проект район башлыгы тарафыннан проектка карата билгеләнгән таләпләргә үтәү өчен инициаторга кайтарылырга мөмкин.

5. Норматив хокукый акт проекты буенча ул район Советы тарафыннан беренче укылышта карауга кадәр гавами тыңлаулар, жәмәгать фикер алышулары билгеләнергә мөмкин, алар район Уставында һәм муниципаль норматив хокукый актта район Советы тарафыннан раслана торган гавами тыңлаулар, ижтимагый фикер алышулар уздыру мәсьәләсе буенча билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

50 статья.

1. Муниципаль хокукый акт проектын комиссиядә карау, аның буенча бәяләмә эзерләү тәртибе комиссия тарафыннан элеге Регламент нигезендә мөстәкыйль билгеләнә.

2. Проектлар өстендә эшләү өчен комиссия эшче төркемнәр төзәргә мөмкин, аларның эшендә проект инициаторы яисә аның вәкилләре катнашырга хокуклы.

3. Муниципаль хокукый актларның альтернатив проектлары комиссия тарафыннан төп проект белән бер үк вакытта карала.

4. Муниципаль норматив хокукый актлар проектлары закон нигезендә уздырыла торган коррупциягә каршы экспертиза уздырганнан соң гына комиссия тарафыннан район Советына кертелә.

5. Муниципаль норматив хокукый акт проекты кабул ителгәнчегә кадәр проектны керткән хокукый ижат инициативасы субъекты түбәндөгеләргә хокуклы:

1) комиссия тәкъдиме буенча проект текстын үзгәртәргә;

2) комиссия тәкъдиме буенча яисә үз инициативасы белән ул керткән проектны язма гариза нигезендә кире алырга.

6. Комиссиядә норматив хокукый акт проекты турында фикер алышу проектны керткән субъект вәкиле чакырылып, ачык уза.

7. Комиссия эшендә катнашмаган комиссия әгъзасы комиссиягә каралырга тиеш булган үзенең кисәтүләрен һәм тәкъдимнәрен жиберәргә хокуклы. Комиссиянең кисәтүләрен һәм тәкъдимнәрен каравы нәтижеләре турында әлеге искәртмәләрен һәм тәкъдимнәне жибергән район Советы депутатларына телдән житкерәләр.

8. Тиешле комиссия әгъзалары булмаган район Советы депутатлары, хокук чыгару инициативасы субъектлары вәкилләре, шулай ук район Башкарма комитеты, дәүләт органнары, норматив хокукый акт проекты бәяләмәләр, фикерләр, тәкъдимнәр һәм искәртмәләр бирү өчен жиберелгән башка оешмалар вәкилләре әлеге проект турында фикер алышканда комиссия утырышларында киңәш бирү тавышы хокукы белән катнашырга хокуклы.

9. Тиешле даими комиссия, норматив хокукый акт проектын алдан карау нәтижеләре буенча, Район Башлыгына комиссиянең әлеге проект буенча Район Советы тарафыннан проектны кабул итү яисә кире кагу турында дәлилленгән тәкъдимен үз эченә алган бәяләмәсен тәкъдим итә. Комиссия әлеге мәсьәлә буенча район Советы карары проектын нигезләп тәкъдим итә.

10. Район Советы тарафыннан карауга эзерләнгән норматив хокукый акт проекты район башлыгы тарафыннан район Советының якындагы утырышы көн тәртибенә кертелә.

51 статья.

1. Гражданның хокукый ижат инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән норматив хокукый акт проекты аны керткән көннән алып өч ай эчендә район Советы тарафыннан ачык утырышта һичшиксез каралырга тиеш.

2. Норматив хокукый акт проектын керткән гражданның инициатив төркеме вәкилләренә әлеге Регламент нигезендә алар тарафыннан кертелгән проектны карау вакыты һәм урыны турында алдан ук хәбәр ителә, алар комиссия, район Советы утырышларында әлеге проект турында фикер алышканда катнашырга һәм аның буенча үз позицияләрен бәян итәргә хокуклы.

3. Гражданның хокук ижат инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән норматив хокукый акт проектын караганда, район Советы гражданның тиешле инициатив төркеме вәкиле булмаганда, проектны карау район Советының башка утырышына күчәлә. Проектны кабат тикшергәндә район Советы утырышында күрсәтелгән вәкилләр яңадан булмаса, норматив хокукый актның тиешле проекты, күрсәтелгән вәкилләр катнашынан башка, район Советы тарафыннан каралырга мөмкин. Мондый очракта проект турында фикер алышу комиссия вәкиле докладынан башлана.

52 статья.

1. Район Советында норматив хокукый актлар проектларын карау, әгәр район Советы конкрет проектка карата башка карар кабул итмәсә һәм законнарда билгеләнгән очраклардан тыш, бер укылышта гамәлгә ашырыла.

2. Район Советының норматив хокукий актлары түбәндәге процедура буенча кабул ителә:

- 1) проект турында фикер алышу;
- 2) проектны нигез итеп алу;
- 3) төзәтмәләр кертү;
- 4) тулаем хокукий акт кабул итү.

53 статья.

1. Норматив хокукий акт проекты беренче укылышта карау хокукий ижат инициативасы субъекты яисә аның вәкиле һәм комиссиянең өстәмә докладыннан башлана.

2. Проектны караганда район Советы депутатларының, район Башкарма комитеты житәкчесенең, экспертларның һәм фикер алышуда катнашу өчен чакырылган башка затларның тәкъдимнәре һәм искәрмәләре тыңлана.

3. Район Советы проекты буенча фикер алышканнан соң түбәндәге карарларның берсе кабул ителә:

- проектны беренче укылышта кабул итәргә;
- проектны кире кагарга.

4. Әгәр район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелеге аның өчен тавыш бирсә, проект беренче укылышта кабул ителгән дип санала. Әгәр тавыш бирү йомгаклары буенча проектны беренче укылышта кабул итү турындагы тәкъдим тиешле күләмдә тавыш жыймаса, ул өстәмә тавыш бирүдән башка кире кагылган дип санала, йә район Советы әлеге проектны эшләп бетерүгә жибәрү турында карар кабул итәргә мөмкин. Проект буенча карар өстәмә тавыш бирмичә район Советының тиешле акты белән рәсмиләштерелә.

5. Район Советының норматив хокукий акт проекты беренче укылышта кабул итү турындагы карарында проектка төзәтмәләр кертү срогы билгеләнә, төзәтмәләре карау йөкләнелә торган профильле комиссия һәм проектны икенче укылышта район Советы каравына кертү срогы күрсәтелә.

6. Район Советы беренче укылышта кабул ителгән проектны халык фикер алышуына һәм (яисә) гавами тыңлауларга чыгару турында карар кабул итәргә мөмкин. Законнар, район Уставы нигезендә гавами тыңлаулар үткәргү мәжбүри булган очракларда, ә норматив хокукий акт проекты буенча ачык тыңлаулар аны район Советы тарафыннан беренче укылышта каралганчы үткөрелмәгән очракта, район Советы яки район Башлыгы әлеге проект буенча гавами тыңлаулар билгеләү турында карар кабул итә.

7. Бер үк мәсьәлә буенча альтернатив проектлар керткәндә, район Советы аларны беренче укылыш барышында бер үк вакытта карый һәм алга таба эшләү өчен аларның кайсысын нигез итеп алу турында карар кабул итә, бу шулай ук башка проектларны кире кагуны аңлата. Кире кагылган проектлар тулаем алганда да, өлешләр тә район Советына беренче укылышта кабул ителгән проект буенча соңгы карар кабул ителгәнчегә кадәр кабат кертелә алмый.

8. Проектны район Советы карары белән эшләп бетерүгә жибәргән очракта, район Советында карау өчен эшләнәп беткән проектны тәкъдим итү срогы билгеләнә.

54 статья.

1. Проектка төзәтмәләр профиль комиссиясенә проектның аерым нигезләмәләре редакциясенә үзгәрүе рәвешендә яисә язма рәвештә проектны конкрет сүзләр, пунктлар, өлешләр, статьялар һәм башка нигезләмәләр белән тулыландыру рәвешендә йә проектның конкрет нигезләмәләрен төшереп калдыру турындагы тәкъдимнәр рәвешендә кертелә.

2. Норматив хокукий акт проектына төзәтмәләр профиль комиссиясе утырышында каралырга тиеш, аның утырышы вакыты турында проектны керткән

хокукый ижәт инициативасы субъектына йә аның вәкиленә, шулай ук карала торган проектка төзәтмәләр керткән хокукый ижәт инициативасы субъектларына йә аларның вәкилләренә хәбәр ителә. Төзәтмәләр таблицасы күрсәтелгән затларга, аларны комиссиядә каралганчы бер атнадан да соңга калмыйча, алдан жиберелә.

3. Комиссия утырышында төзәтмәләрне караганда хокукый ижәт инициативасы субъектлары йә аларның вәкилләре катнашырга хокуклы. Төзәтмәләр керткән хокукый ижәт инициативасы субъекты йә аның вәкиле комиссиядә фикер алышу барышында кертелгән төзәтмәләр редакциясен нигезләргә һәм төгәлләштерергә яисә комиссия каравыннан алырга хокуклы.

4. Фикер алышу нәтижәләре буенча комиссия төзәтмәләр белән килешергә һәм аны норматив хокукый акт проекты текстына кертергә йә аны кире кагарга мөмкин.

5. Комиссия утырышында каралганнан соң, норматив хокукый акт проекты район Советы тарафыннан икенче укылышта каралырга тиешле проектлар исемлегенә кертү өчен, кире кагуга тәкъдим ителгән төзәтмәләр таблицасы һәм хупланган төзәтмәләр таблицасы белән бергә район Башлыгына жиберелә.

55 статья.

1. Район Советында норматив хокукый акт проектының икенче укылышы башында тиешле даими комиссия рәисе яисә вәкиле доклад белән чыгыш ясый.

2. Докладчы комиссиядә кәргән төзәтмәләр, бәяләмәләр һәм аларны карау нәтижәләре турында хәбәр итә.

3. Рәислек итүче Район Советы депутатларының яисә хокук чыгару инициативасының башка субъектларының яки аларның район Советы утырышында катнашучы вәкилләренә тиешле комиссия тарафыннан хупланган һәм икенче укылышта карала торган проект текстына кертү өчен тәкъдим ителә торган төзәтмәләргә каршылыклары бармы-юкмы икәнлеген ачыклай. Әгәр каршы килүчеләр булмаса, рәис тавыш бирүгә профильле комиссия хуплаган төзәтмәләрне кабул итү турындагы сорауны куя. Әгәр проект текстына хупланган һәм профильле комиссия тарафыннан кабул итүгә тәкъдим ителгән төзәтмәләр саныннан нинди дә булса төзәтмәләр кертүгә каршы килү булса, рәис башта профиль комиссиясе тарафыннан хупланган һәм аларга каршы кашы килүчеләр булмаган төзәтмәләр кабул итү турындагы мәсьәләне тавыш бирүгә куя, аннары каршы килүчеләр булган һәр төзәтмәне аерым тавышка куя. Төзәтмә авторы, тиешле профильле комиссия вәкиле, шулай ук район Советы депутаты яки хокук чыгару инициативасының башка субъекты яки аның каршылыклары булган вәкиле чыгышларында үз позицияләрен нигезли алалар. Шуннан соң тавыш бирүгә тиешле төзәтмәләр кабул итү сорауы куела.

4. Әгәр проектның бер үк нигезләмәсенә берничә төзәтмә кертергә тәкъдим ителсә, башта аларны кабул итү яки кире кагу башка төзәтмәләр турындагы мәсьәләне хәл итәргә мөмкинлек бирәчәк темалар буенча булганнары турында фикер алышына һәм тавышка куела.

5. Төзәтмәләр (төзәтмәләр) кабул итү турындагы карар район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә. Әгәр тавыш бирү нәтижәләре буенча мондый тәкъдим тиешле күләмдә тавыш жыймаса, төзәтмә өстәмә тавыш бирүдән башка кире кагылган дип санала.

6. Аннары район Советы профиль комиссиясе тарафыннан кире кагылуга тәкъдим ителгән төзәтмәләрне карауга күчә. Рәислек итүче район Советы депутатларының яки хокук чыгару инициативасының башка субъектларының яисә аларның Район Советы утырышында катнашучы вәкилләренә профиль комиссия тәкъдимнәренә каршылыклары булу-булмавын ачыклай. Әгәр каршы килүчеләр булмаса, кире кагу өчен тәкъдим ителгән барлык төзәтмәләр (ә каршы килү булса - кире кагуларына каршы булмаган төзәтмәләр), кире кагу өчен тавыш

бирүгә куела. Төзәтмәләрне кире кагу турындагы карар район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

7. Әгәр Район Советы төзәтмәләрнең кире кагылуы турында тиешле даими комиссия фикере белән килешсә, рәислек итүче төзәтмәләр авторларының кире кагуларына каршылыklar булган төзәтмәләрне тавышка куя. Төзәтмәләр авторы һәм профиль комиссиясе вәкиле чыгышларда үз позицияләрен нигезләргә мөмкин. Шуннан соң тавыш бирүгә төзәтмәләр кабул итү турында тәкъдим куела.

8. Әгәр даими комиссия тарафыннан кире кагу өчен тәкъдим ителә торган төзәтмәләр таблицасын тавыш биргәндә, Район Советы даими комиссия тәкъдиме белән килешмәсә, рәислек итүче төзәтмәләрнең һәркайсын аерым тавышка куя. Төзәтмәләр авторы һәм профиль комиссиясе вәкиле чыгышларда үз позицияләрен нигезләргә мөмкин. Шуннан соң тавыш бирүгә төзәтмәләр кабул итү турында тәкъдим куела.

9. Төзәтмәләр буенча тавыш бирү тәмамлангач, рәис тавыш бирүгә тулаем норматив хокукый акт проекты кабул итү турында тәкъдим куя. Әгәр район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелеге аның өчен тавыш бирсә, район Советының норматив хокукый акты кабул ителгән дип санала.

10. "Район Советы тарафыннан норматив хокукый акт кабул ителгәннән соң, тулаем алганда, аның текстына нинди дә булса үзгәрешләр, шул исәптән редакция тексты, карарның мәгънәсен һәм эчтәлеген үзгәртә торган үзгәрешләр керту рөхсәт ителми.

56 статья.

Район Советы район бюджеты проектларын һәм аның үтәлеше турындагы хисапны карау һәм раслау тәртибе район Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

9 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ РАЙОН УСТАВЫ ПРОЕКТЛАРЫН КАРАУ ҮЗЕНЧӨЛЕКЛӘРЕ ҺӘМ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОН УСТАВЫНА ҮЗГӘРЕШЛӘР ҺӘМ ӨСТӘМӘЛӘР КЕРТУ ТУРЫНДА РАЙОН СОВЕТЫ КАРАРЛАРЫ

57 статья.

1. Район Уставы проекты, Район Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту турында Район Советы карары проекты Район Советына Район Башлыгы, Район Советы депутатлары, Район Башкарма комитеты Житәкчесе, территориаль ижтимагый үзидарә органнары, инициативалы төркем гражданны тарафыннан кертелә ала.

2. Район Уставы проекты, район Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту турында район Советы карары проекты карау шушы Регламент нигезендә кимендә ике укуда гамәлгә ашырыла.

3. Район Уставы проекты, район Советы Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту турында карар проекты эзерләү өчен район Советы карары белән махсус комиссия төзеләргә мөмкин. Әлеге комиссия эшендә катнашу өчен Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белгечләре, экспертлар чакырылырга мөмкин.

4. Район уставы, район Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту турында муниципаль хокукый акт район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән (өчтән ике өлеш) кабул ителә. Район башлыгы район Советы рәисе вәкаләтләрен башкарган очракта, район Башлыгының тавышы район Уставын, район Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту турында муниципаль хокукый акт кабул иткәндә исәпкә алына.

58 статья.

Район уставы проекты, район Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт проекты район Уставын кабул итү турындагы мәсьәләне карау көненә кадәр 30 көннән дә соңга калмыйча алдан, район Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт проекты, күрсәтелгән муниципаль хокукый акт проекты буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибен, шулай ук гражданның аны тикшерүдә катнашу тәртибен бер үк вакытта бастырып чыгару белән рәсми бастырып чыгарылырга тиеш. Район Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт проекты буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибен, шулай ук район Уставында Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, район уставы яисә Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләрен өлеге норматив хокукый актларга туры китерү максатларында үзгәрешләр кертелгәндә, гражданның фикер алышуда катнашу тәртибен рәсми бастырып чыгару таләп ителми.

59 статья.

Район Уставы проекты, район Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында район Советы карары нигезендә аларны район Советы утырышында карау алдыннан халык алдында тыңлаулар уздырыла, район Уставына үзгәрешләр бары тик район Уставында беркетелә торган жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне һәм аларны хәл итү буенча вәкаләтләрне Россия Федерациясе Конституциясенә һәм федераль законнарга туры китерү максатларында гына кертелә торган очрактан тыш.

60 статья.

1. Район Уставы проекты, район Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проекты карау шушы Регламент нигезендә район Советы тарафыннан кимендә ике укуда гамәлгә ашырыла.

2. Район Уставы проекты, район Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проекты кабул ителгәннән соң, күрсәтелгән проект район башлыгы депутатларына, район Уставының 87 статьясындагы 1 һәм 2 өлешендә күрсәтелгән хокук чыгару инициативасы хокукының башка субъектларына төзәтмәләр кертү өчен жиһәрелә.

3. Район уставы, район Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек - өчтән ике өлеше тавышы белән кабул ителә. Район башлыгы район Советы рәисе вәкаләтләрен башкарган очракта, район Башлыгының тавышы район Уставын, район Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт кабул иткәндә исәпкә алына.

10 бүлек. РАЙОН СОВЕТЫ ТАРАФЫННАН БАШКА КАРАРЛАР КАБУЛ ИТҮ ТӘРТИБЕ

61 статья.

1. Район Советының аерым компетенциясендә кабул ителә торган карарлар түбәндәгеләр:

- 1) жирле бюджетны һәм аның үтәлеше турында хисапны раслау;
- 2) салымнар һәм җыямнар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә жирле салымнарны һәм җыямнарны билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгару;
- 4) муниципаль районның социаль-иқтисадый үсеш стратегиясен раслау;
- 5) муниципаль милектәге мөлкәткә идарә итү һәм аның белән эш итү тәртибен билгеләү;
- 6) муниципаль предприятиеләрне төзү, үзгәртеп кору һәм бетерү турында, шулай ук федераль законнарда каралган очрактан тыш, муниципаль

предприятиеләр һәм учреждениеләр хезмәт күрсәтүләренә тарифларны билгеләү турында карарлар кабул итү тәртибен билгеләү;

7) муниципаль районның муниципальара хезмәттәшлек оешмаларында катнашу тәртибен билгеләү;

8) жирле үзидарә органнары эшчәнлеген матди-техник һәм оештыру ягыннан тәэмин итү тәртибен билгеләү;

9) жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә хәл итү вәкаләтләрен башкаруны контрольдә тоту;

10) муниципаль район башлыгын отставкага чыгару турында карар кабул итү.

1.1. Муниципаль район Советының карар рәвешендә кабул ителгән башка вәкаләтләре:

1) муниципаль районның рәсми символларын билгеләү;

2) Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль район территориясендә гомуми мәжбүри кагыйдәләренә барлыкка килүе;

3) муниципаль район үсеше планнарын һәм программаларын кабул итү, аларның үтәләше турында хисапларны раслау;

4) энергияне сак тоту өлкәсендә муниципаль программаларны раслау;

5) муниципаль районның чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору турында инициативаны тәкъдим итү.;

6) район Советы депутатларын сайлауларны билгеләү;

7) район Советы депутатларын сайлаулар буенча сайлау округлары схемасын раслау;

8) жирле референдум билгеләү;

9) район Башлыгын сайлау;

10) район башлыгы урынбасарын сайлау;

11) район Башкарма комитеты җитәкчесен билгеләп кую, аның отставкасын кабул итү;

12) район башкарма комитеты структурасын раслау, аның хезмәткәрләренә иң чик санын билгеләү;

13) район Башкарма комитеты җитәкчесе вазыйфасын биләүгә конкурс үткөрү тәртибен билгеләү, конкурс комиссиясе әгъзаларын билгеләү;

14) муниципаль район Сайлау комиссиясе әгъзаларын билгеләү;

15) Ютазы муниципаль районының Контроль-хисап палатасы турындагы нигезләмәсен, Ютазы муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы турындагы нигезләмәсен, Ютазы муниципаль районының Мөлкәт һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы турындагы нигезләмәсен һәм муниципаль район уставында каралган һәм жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә хәл итү буенча үз вәкаләтләренә ия булган башка органнар нигезләмәләрен раслау;

16) муниципаль районның чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирүне билгеләү;

17) район Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирүне билгеләү;

18) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында Закон чыгару инициативасы хокукын гамәлгә ашыру;

19) Ютазы муниципаль районының Контроль-хисап палатасы рәисен һәм әгъзаларын (аудиторларны), Ютазы муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы рәисен, Ютазы муниципаль районының мөлкәти һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы рәисен билгеләп кую;

20) район башлыгын отставкага чыгару турында карар кабул итү;

21) муниципаль районны территориаль планлаштыру документларын, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә башка шәһәр төзелеше документларын раслау;

22) гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен финанс һәм матди ресурсларның жирле резервларын булдыру һәм алардан файдалану тәртибен билгеләү;

23) территорияль ижтимагый үзидарә органнарына муниципаль район бюджетыннан кирәкле акчалар бүлеп бирү шартларын һәм тәртибен билгеләү;

24) муниципаль район жирлекләренәң бюджет тәэмин ителеше дәрәжәсен тигезләү өчен муниципаль район бюджетыннан кирәкле акчалар бүлеп бирү шартларын һәм тәртибен билгеләү;;

25) автоном коммерцияле булмаган оешмалар һәм фондлар рәвешендә коммерцияле булмаган оешмалар төзү турында карарлар кабул итү;

26) үз массакуләм мәгълүмат чараларын гамәлгә кую;

27) жирле үзидарә органнары эшчәнлеген матди-техник һәм оештыру ягыннан тәэмин итү тәртибен билгеләү;

28) район Уставы һәм район Советы карарларына аңлатма бирү;

29) район Советы Регламентын һәм үз эшчәнлеген оештыру сораулары буенча башка карарлар кабул итү;

30) район Советы аппараты турындагы нигезләмәне раслау.

2. Муниципаль район Советының башка вәкаләтләре федераль законнар һәм алар нигезендә кабул ителә торган конституцияләр (уставлар), Татарстан Республикасы законнары, район Уставы белән билгеләнә.

3. Район Советы компетенциясенә караган мәсьәләләр буенча карар кабул ителгән дип санала, әгәр аның өчен, федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, район Уставында башкасы билгеләнмәгән булса, район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелеге тавыш бирсә.

62 статья.

1. Әлеге Регламентның 61 статьясында күрсәтелгән мәсьәләләрне район Советы каравына кертү инициативасы хокук чыгару инициативасы субъектларына, район Уставына, әлеге Регламентка билгеләнгән органнарга, оешмаларга карый.

2. Күрсәтелгән сорауны район Советы каравына чыгару инициаторы район Советы карары проектың, шулай ук бу сорауны карау өчен кирәкле һәм законнарда, район Уставында, әлеге Регламентта, районның башка муниципаль хокукый актларында каралган башка документларны һәм материалларны тәкъдим итә.

3. Район Советы кадрлар мәсьәләләрен хәл иткәндә шулай ук һәр кандидатка белешмә-объективка тапшырылырга, кандидатның тиешле вазыйфаны биләү өчен билгеләнгән таләпләргә туры килүен раслый торган документлар яисә аларның күчәрмәләре тапшырылырга һәм бу вазыйфаны биләүгә комачаулаучы чикләүләр булмака тиеш.

63 статья.

1. Әлеге Регламентның 61 статьясында күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар, әгәр шушы мәсьәләләр буенча карар кабул итүнең башка срогы законнарда, район уставында яисә әлеге Регламентта билгеләнмәгән булса, район Советына кертелгән көннән алып бер ай эчендә кабул ителә.

2. Күрсәтелгән мәсьәләләр район Советы тарафыннан, аларны даими яисә вакытлы комитетлар, алар карамагына тәкъдим ителә торган мәсьәләне карый торган район Советы комиссияләре тарафыннан алдан каралганнан соң тикшерелә.

3. Күрсәтелгән мәсьәләләр буенча алынган материалларны теркәү, аларны алдан карау әлеге Регламентта билгеләнгән кагыйдәләр буенча район Советының норматив хокукый актлары проектларын теркәү һәм алдан карау өчен гамәлгә ашырыла.

64 статья.

Халык тыңлауларына түбәндәге район Советы карарлары проектлары чыгарылырга тиеш:

1) район Уставы проекты, шулай ук район Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль норматив хокукый акт проекты, район Уставына Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе яисә Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләрен әлегә норматив хокукый актларга туры китерү максатларында төгәл кабатлау рәвешендә үзгәрешләр кертелү очрактарыннан тыш;

2) жирле бюджет проекты һәм аның үтөлеше турында хисап;

3) муниципаль районны үзгәртеп кору турындагы мөһим мәсьәләләр, муниципаль районны үзгәртеп кору өчен «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясы нигезендә муниципаль район халкының тавыш бирү юлы белән белдерелгән ризалыгын алу таләп ителгән очрактардан тыш;

4) законнарда билгеләнгән башка сораулар.

65 статья.

Район Советының утырышта катнашучы депутатлардан күпчелек тавышы белән кабул ителгән карарлары буенча аерым карарлары проектлары район Советының норматив хокукый актлары проектларын карауга карата шушы Регламентта билгеләнгән кагыйдәләр нигезендә ике укылышта карала.

11 бүлек. РАЙОН БАШКАРМА КОМИТЕТЫ ЖИТӘКЧЕСЕН БИЛГЕЛӘУ

66 статья.

1. Район Башкарма комитеты житәкчесе конкурс нәтижеләре буенча конкурс комиссиясе тәкъдим иткән кандидатлар арасынан муниципаль район Советы вазыйфасына билгеләп куела торган муниципаль район жирле үзидарәсенә вазыйфаи заты булып тора.

2. Конкурсны үткәрү өчен Конкурс комиссиясе төзелә. Конкурс комиссиясе әгъзаларының гомуми саны муниципаль район Советы тарафыннан билгеләнә.

Район Башкарма комитеты житәкчесе вазыйфасын биләүгә кандидатураларны карау өчен конкурс комиссиясе әгъзалары «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 37 статьясы һәм «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 26 статьясы нигезендә билгеләнә.

67 статья.

1. Конкурс нәтижеләре турында район Башкарма комитеты житәкчесе вазыйфасын биләүгә конкурс комиссиясе рәисе чыгыш ясый.

2. Район Башкарма комитеты житәкчесе вазыйфасына һәр кандидат үз вәкаләтләре чорына алдагы эшчәнлекнең кыска программасы белән район Советы утырышында чыгыш ясый.

3. Район Советы депутатлары конкурс комиссиясе рәисенә, кандидатларга сораулар бирергә, тәкъдим ителгән кандидатларга карата риза дип яки каршы дип агитация ясарга хокуклы.

68 статья.

1. Район Башкарма комитеты җитәкчесен билгеләү турындагы мәсьәлә район Советы тарафыннан ачык тавыш би­рү юлы белән хәл ителә.

2. Әгәр аның өчен район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелегә тавыш бирсә, район Башкарма комитеты җитәкчесен билгеләү турындагы карар кабул ителгән дип санала.

69 статья.

1. Әгәр конкурс комиссиясе тәкъдим иткән кандидатларның берсе дә район Башкарма комитеты җитәкчесе вазыйфасына билгеләнү өчен кирәкле тавышларны җыймаса, район Советы район башкарма комитеты җитәкчесе вазыйфасын биләүгә кабат конкурс уздыру турында карар кабул итә.

2. Әлеге карарны кабул итү белән бер үк вакытта район Советы район Башкарма комитеты җитәкчесе вазыйфасын биләүгә конкурс комиссиясе тарафыннан конкурсны элеккеге составтагы конкурс комиссиясе тарафыннан үткөрү яки конкурс комиссиясенә яңа составын формалаштыру турында карар кабул итә. Район Советы шулай ук конкурс комиссиясе составын үзгәртү турында карар кабул итәргә мөмкин.

12 бүлек. РАЙОН КОНТРОЛЬ-ХИСАП ПАЛАТАСЫ РӘИСЕН САЙЛАУ ҺӘМ ВАЗИФАСЫННАН АЗАТ ИТҮ. РАЙОННЫҢ ФИНАНС- БЮДЖЕТ ПАЛАТЫ РӘИСЕН, ЖИР ҺӘМ МӨЛКӘТИ МӨНӘСӘБӘТЛӘР ПАЛАТАСЫ РӘИСЕН ВАЗИФАЛАРЫНА БИЛГЕЛӘУ

70 статья.

Муниципаль районның контроль-хисап палатасы рәисе район Советы тарафыннан район башлыгы тәкъдиме буенча яисә район Советы депутатларының билгеләнгән санының кимендә өчтән бере тавышы белән 5 елга билгеләнә.

71 статья.

Районның Контроль-хисап палатасы рәисе вазыйфасына сайлану турындагы яки районның Контроль-хисап палатасы рәисе вазыйфасыннан азат итү турындагы карар район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

72 статья.

1. Муниципаль районның Финанс-бюджет палатасы рәисе һәм муниципаль районның мөлкәти һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы рәисе район Советы тарафыннан район башлыгы тәкъдиме буенча билгеләнә.

2. Муниципаль районның Финанс-бюджет палатасы рәисе һәм муниципаль районның мөлкәти һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы рәисе вазыйфасына билгеләү турындагы карарлар район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

13 бүлек. РАЙОННЫҢ САЙЛАУ КОМИССИЯСЕН ФОРМАЛАШТЫРУ

73 статья.

Муниципаль районның сайлау комиссиясе федераль законнарда, Татарстан Республикасы Сайлау кодексында билгеләнгән тәртиптә район Советы тарафыннан төзелә.

14 бүлек. РАЙОН СОВЕТЫ ТАРАФЫННАН ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ДӘҮЛӘТ СОВЕТЫНДА

ЗАКОН ЧЫГАРУ ИНИЦИАТИВАСЫ ХОКУКЫН ГАМЭЛГӘ АШЫРУ

74 статья.

Район Советы, Татарстан Республикасы Конституциясенең 76 статьясы нигезендә, Татарстан Республикасы Дәүләт Советында закон чыгару инициативасы хокукына ия.

75 статья.

Район Советының закон чыгару инициативасы Татарстан Республикасы Дәүләт Советы Регламентында билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә.

76 статья.

1. Закон чыгару инициативасы хокукын гамәлгә ашыру тәртибендә закон проекты Татарстан Республикасы Дәүләт Советына кертү турындагы карар район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә һәм тиешле карар белән өстәмә тавыш бирүдән тыш рәсмиләштерелә.

2. Район Советы карарында район Советы закон проекты комитетларда һәм Татарстан Республикасы Дәүләт Советы утырышында караганда тәкъдим итүне аңа йөкләгән зат күрсәтелә.

3. Кирәкле материаллар һәм район Советы карары белән эзерләнгән закон проекты Татарстан Республикасы Дәүләт Советына кертелә.

15 бүлек. РАЙОН УСТАВЫНА ҺӘМ РАЙОН СОВЕТЫ КАРАРЛАРЫНА АҢЛАТМА БИРҮ

77 статья.

Район Советы район Уставында, район Советы карарларында аңлашылмаучанлыklar ачыкланган, аларның нормалары төрлечә аңлатылган, аларны куллануның каршылыклы практикасы булган очракта, район Уставына һәм район Советы карарларына рәсми аңлатма бирә.

78 статья.

Район Уставын һәм район Советы карарларын рәсми шәрехләү өчен хокукый иҗат инициативасы субъектының тиешле мөрәҗәгәте нигез булып тора.

79 статья.

1. Район Уставына һәм район Советы карарына аңлатма бирү турындагы мөрәҗәгәтне карау нәтиҗәләре буенча профильле комиссия район Советының район Уставын һәм район Советының карарларына аңлатма бирү турындагы карар проекты эшли һәм аларны район Советы карарына кертә.

2. Район Уставына яисә район Советы карарына аңлатма бирү турында район Советы карарлары район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан өчтән бер өлеше һәм район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

16 бүлек. ПРОКУРОР ЖАВАБЫ АКЛАРЫН КАРАУ

80 статья.

1. Прокурор жавабы актлары район Советы тарафыннан яқындагы утырышта мәҗбүри каралырга тиеш.

2. Утырыш көне турында жавап акты белән килгән прокурорга хәбәр ителә.
3. Прокурор жавабы акты турында фикер алышу прокурор докладыннан һәм профиль комиссиясе өстәмә докладыннан башлана.
4. Прокурор протесты нәтижеләре буенча район Советы протест белән килешергә, протестны кире кагарга, протестны кабул итәргә, протестны игътибарга алырга һәм, тәкъдимнәрне һәм кисәтүләрне исәпкә алып, алдагы утырышта аны карауны дөвам итәргә мөмкин.
5. Район Советының протест буенча карары, протестны алып килгән прокурорга жиберелә.
6. Прокурор тәкъдимнәре шундый ук тәртиптә карала.
7. Прокурор протесты белән килешкән очракта, район Советы профиль комиссиясенә яисә жириле үзидарә органнарына район Советының протестта күрсәтелгән кисәтүләрне юкка чыгаручы тиешле хокукий акты проектын эзерләргә куша.

17 бүлек. РАЙОН СОВЕТЫ ТАРАФЫННАН КОНТРОЛЬ ФУНКЦИЯЛӘРЕН ГАМӘЛГӘ АШЫРУ

81 статья.

1. Район Советы муниципаль район территориясендә район Советы тарафыннан кабул ителә торган норматив актлар, муниципаль район бюджеты үтөлеше, бюджеттан тыш чыганақлардан файдалануны, муниципаль районны үстерү программаларыннан, районның жириле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла торган жириле әһәмияттәге мәсьәләләрнең үтөлешен контрольдә тотә.
2. Муниципаль районның жириле үзидарә органнары һәм аларның вазыйфаи затлары закон, район Уставын һәм башка муниципаль норматив хокукий актларны бозу фактлары ачықланган очракта, район Советы карары белән депутатлар арасыннан күрсәтелгән фактларны тикшерү өчен вакытлы контроль комиссияләре төзелә.

82 статья.

1. Район Советының һәр карарында аның үтөлешен тикшереп тору йөкләнгән даими яисә вакытлыча комиссияләр, яисә район Советы депутаты күрсәтелә.
2. Контрольнең максаты - хокукий актның нәтижелелеге дәрәжәсен, аны башкаруны кыенлаштыра торган сәбәпләрне билгеләү, аларны үтәүгә комачаулаучы затларны жаваплылыкка тарту, шулай ук аны зарурлығы булганда судта яклау.
3. Хокукий актның резолютив өлешендә хокукий актны үтәүче һәм (яисә) үтәү срогы, жириле үзидарә органының вазыйфаи заты күрсәтелә, алар хокукий актның үтөлеше барышы турында мәғълүматны вакытында эзерләргә тиеш.
4. Мондый мәғълүматны тыңлаганнан соң район Советы түбәндәгеләргә хокукы:
 - 1) башкарылган эш буларак хокукий актны контрольдән төшерергә;
 - 2) контроль вәкаләтләрне озайтырга;
 - 3) контроль вәкаләтләрне башка комиссиягә яисә депутатка йөкләргә;
 - 4) хокукий актны гамәлдән чыгарырга;
 - 5) хокукий актны үзгәртәргә.
5. Контроль буенча хисаплылык чоры хокукий актта яисә беркетмә карарында билгеләнә.

83 статья.

1. Район Башкарма комитеты житәкчесе елга кимендә бер тапкыр яисә район Башлығы, район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителгән таләбе буенча муниципаль район Башкарма комитеты эшчәнлеге турында хисаплар тапшыра.

2. Район Советы утырышында район Башкарма комитеты житәкчесе яисә аның урынбасары хисап тотта.

3. Фикер алышу нәтижәләре буенча район Советы тиешле карар кабул итә.

84 статья.

Районның жирле үзидарә органнары, аларның житәкчеләре район Советы, аның профильле комиссияләре мәрәжәгәте буенча, район Советы депутатына район Советы карамагына караган мәсьәләләр буенча соратып алына торган мәгълүмат бирергә, ә кануннарны, муниципаль норматив хокукый актларны бозуны күрсәткән очракта, кичекмәстән хокук бозуларны бетерү һәм гаепле затларны җаваплылыкка тарту өчен чаралар күрергә тиеш.

85 статья.

1. Район Советының даими яисә вакытлы комиссияләре жирле үзидарәнең вазыйфай затларын тыңларга, район Советы карамагындагы мәсьәләләр буенча кирәкле документларны һәм материалларны таләп итәргә хокуклы.

2. Жирле үзидарәнең вазыйфай затларын тыңлау нәтижәләре буенча комиссия тиешле карар кабул итә.

18 бүлек. ЙОМГАКЛАУ НИГЕЗЛӘМӘЛӘРЕ

86 статья.

1. Әлеге Регламентка үзгәрешләр һәм өстәмәләр район Советы тарафыннан район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

2. Әлеге Регламентка үзгәрешләр карау һәм кабул итү шушы Регламентның 8 бүлегендә билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.